

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. In qua alia argumenta contra adversarios ponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst. III. Vtrum relatio sit vtrumque, &c. 727

SVBSECTIO I.

*In qua amplius oppugnatur sententia ad-
versaria.*

qua forma, à quo complete, & adæquate pro-
venit denominatio totalis formæ; sed denomi-
natio effectus creati provenit complete, & adæ-
quate à creatura: ergo forma est complete in
creatura; atqui talis forma est relatio: ergo re-
latio creaturæ complete est in creatura, & com-
plete, totaliter, & adæquate est ens creatum: ergo
non includit Deum.

138 Confirmatur, Petrus vt generat Ioannem, di-
stinguitur ab illo realiter: ergo vt distinguitur ab
illo, dicit relationem generantis ad illum. Ante-
cedens est certissimum, quia inter causam, & ef-
fectum necessario datur distinctio realis; sed Pe-
trus vt generat Ioannem est causa Ioannis: ergo
vt sic distinguitur ab illo, prima consequentia
probat: Petrus in quantum causa Ioannis dicit
relationem causæ ad Ioannem; de hac enim de-
nominatione quarimus, sed in quantum est causa
Ioannis distinguitur à Ioanne: ergo in quantum
dicit relationem ad illum, distinguitur ab illo:
ergo in quantum dicit talem relationem ad illum
non dicit illum: ergo non includit illum. Ante-
cedens est certum: quia quod distinguitur ab alio
non est illud à quo distinguitur, sed potius dicit
non esse illius; sed non esse alicuius non dicit
in sua constitutione illud aliud cuius non esse
est, sed potius remouet à sua constitutione illud
aliud: v. g. quia tenebræ dicunt non esse lucem,
non solum non dicunt talem lucem, sed etiam
remouent, & expellunt illam à sua constitutio-
ne, ac proinde lux nullo modo potest constitui-
re formaliter tenebras, & propter eandem ratio-
nem vita non potest constituere mortem, neque
visus cæcitate, aut è contra.

139 Clarus, quia creatura quatenus creatura est
dicit non esse Deum, omnino excludit à sua con-
stitutione formali Deum, ratione cuius summum
absurdum esset dicere, creaturam quatenus crea-
turam, & in esse creaturæ formaliter constitui à
Deo, Deumque intrare formaliter constitutionem
creaturæ, & ratio est, quia impossibile videtur,
intrare Deum in eam constitutionem, à qua om-
nino remouetur, cum talis constitutio, & res
constituta sit non esse Dei; sed causa quatenus
causa, & quatenus relative est ad effectum, distin-
guitur ab effectu: ergo dicit in suo esse non esse
effectum, cuius causa est: ergo remouet effectum
à sua constitutione: ergo non includit effe-
ctum: ergo falsum est dicere, relationem causæ
ad effectum includere effectum formaliter.

140 Amplius vrgeo hoc in duobus entibus reali-
ter distinctis, quæ ex vi distinctionis, aut propter
distinctionem dicunt relationem ad invicem di-
stinctionis: (nam distingui vnum ab alio non est
conceptus absolutus: sed relativus, vt late probo
in metaph. disp. de distinctione) atqui ideo vnum
ex illis refertur ad aliud, quia distinguitur ab illo
in actu exercito; sed distingui ab alio, est exclu-
dere illud à suo esse: ergo quatenus dicit relatio-
nem ad illud distinctionis, & quatenus relativum
est, excludit illud à suo esse, & sua constitutione;
distingui enim, vt iam dixi, est excludere illud à
quo distinguitur: ergo relativum distinctionis
non est vtrumque extremum, quæ inter se distin-
guantur.

Sexto principaliter sic argumentor: relatio
essentialiter est esse, seu respectus ad aliud; sed
si relatio non distingueretur à fundamento, &
termino, non esset ad aliud: ergo, &c. probatur
minor. Relatio paternitatis essentialiter, & com-
plete dicit entitatem Patris, & Filij, itavt vtra-
que entitas simul sumpta sit relatio; sed vtraque
entitas simul sumpta non est ad aliud: ergo, &c.
Maior est sententia adversariorum, minor est cer-
tissima, vel dicant adversarij, quod sit illud aliud,
ad quod est relatio adæquate sumpta: quia vel
illud aliud est aliquid distinctum ab entitatibus
Patris, & Filij simul sumptis, & hoc non: quia
alias illud esset terminus, ac proinde esset distin-
ctus adæquate ab ipsa relatione, quod intendi-
mus vel est ipsa entitas Filij præcise in quantum
producta à Patre, & hoc non, quia ipsa entitas est
pars relationis: ergo non est dabile illud aliud, ad
quod sit relatio.

Vrgetur: ergo paternitas non referet, aut ordi-
nabit personam Patris ad Filium, ac proinde tol-
letur formalitas relationis à rota latitudine entis,
quod est falsissimum: sequela sic probatur. Nam si
formalitas relationis est in rerum natura, debet
esse proprie respectus; & ordinatio propria, ac
proinde debet ordinare, & referre subiectum in
quo est: quia relationi convenit esse talem ex vi
proprie definitionis, quæ dicimus relatio est or-
dinatio propria, & respectus proprius, tollitur si-
ne dubio formalitas relationis.

Respondet Hurtado his Verbis, relatio non
ordinat, id est non respicit aliud, tanquam id
à quo pendeat, concedo consequentiam, non
ordinat, id est non comparat, nego consequen-
tiam.

Sed contra primo, quia relatio per te non res-
picit, licet comparet: ergo relatio non est relatio
per te: patet hæc consequentia; quia id, cui non
conuenit definitio, non conuenit definitum; sed
relationi non conuenit respicere terminum, &
ordinari ad illum per modum respectus (quod est
definitio relationis, vt de se patet) per te: ergo non
conuenit relationi definitum, id est non erit re-
latio.

Secundo contra: quia tu concedis relationem
comparare vt quo: ergo debet esse comparatio: er-
go debet esse inter duo, quia comparatio compa-
rat vnum extremum cum altero: ergo non est ipsa
extrema comparata per talem comparisonem:
quia id quod est inter duo non sunt ipsa duo; sicut
linea, quia est inter duo indivisibilia, non est ipsa
duo indivisibilia, & quia actio generativa est in-
ter agens & terminum, distinguitur ab illis.

Tandem, quia vnio est inter materiam, & for-
mam vniendo materiam cum forma, talis vnio
non est materia, & forma simul, sed aliquid di-
stinctum ab illis; sed per te relatio est comparatio,
quæ reperitur inter fundamentum, & terminum
vt fundamentum comparetur cum termino: ergo
non est vtrumque extremum.

Tertio contra, quia propria relatio prædica-
mentalibus habet totum suum esse ad terminum, vt
patet

patet ex eius definitione, quia hæc est definitio illius, ac proinde specificatur essentialiter à termino; sed specificatio est in aliquo genere causæ, sive formalis extrinsecæ, sive finalis: ergo terminus est causa formalis extrinsecæ, vel finalis relationis: ergo relatio dependet à termino: quia causa est, à qua dependet effectus: ideo enim Pater æternus nullo modo est causa Filij: quia nullo modo Filius dependet à Patre, licet producat ab illo, itaque omnis effectus dependet à sua causa eo modo, quo est effectus illius; sed terminus formalis specificativus essentialiter relationis est causa finalis, vel formalis extrinsecæ relationis: ergo relatio dependet à termino formali, à quo specificatur: ergo falso procedunt adversarij, quando dicunt relationem non dependere à termino.

148 Confirmatur ratio principalis; nam vel duæ albedines per modum vnius formæ faciunt Socratem similem Platoni, & iterum ambæ simul Platonem Socrati, vel è contra vna facit Socratem Platoni similem, & altera Platonem similem Socrati: sed ambæ simul non possunt habere oppositos effectus formales cum sumantur per modum vnius, vt de se patet; nam si habent oppositos effectus formales debent esse oppositæ causæ in causando tales effectus oppositos: Nam causa in tantum est causa in quantum causat effectum; vnde si vnum effectum causant duæ causæ, dicuntur causæ per modum vnius, & si vnaqueque ex illis causat distinctum effectum, non per modum vnius causæ: sed potius distinctæ causæ absolute appellantur, vt exemplis manifestis patet; duo enim luminosa si concurrunt ad producendam eandem lucem in pariete, dicuntur concurrere per modum vnius causæ; è contra vero si concurrunt ad producendas distinctas luces, non dicuntur concurrere per modum vnius causæ, sed solum per modum diuersarum; à fortiori autem quando duæ causæ ita se habent, vt vnaqueque producat oppositum effectum, sine dubio dicuntur oppositæ, & distinctæ causæ; & minime per modum vnius causæ nominantur; vnde si per potentiam Dei absolutam darentur in eodem subiecto duo effectus formales oppositi, v. g. esse calidum, & esse frigidum vt octo, nullus sanæ mentis posset dicere, tales effectus oppositos inter se oriri à duabus causis formalibus per modum vnius; sed potius sine dubio deberemus dicere, tales effectus formales oppositos oriri ab oppositis causis, vel entitatibus, & minime ab vna causa formali; aut à duabus per modum vnius, etiam si tales effectus oppositi reperiantur in eodem subiecto, vt dixi, quia sicut per accidens est vnitas subiecti respectu illorum effectuum oppositorum, neque villo modo conuenit ad hoc vt tales effectus fiant vnum; ita similiter nullius momenti est talis vnitas ad hoc vt tales causæ non sint oppositæ, quatenus causant illos oppositos effectus.

149 Clarius, esse album in vno subiecto, & esse nigram in alio, quia opponuntur realiter, nullo modo possunt oriri formaliter vel ab vna, & eadem causa formali, vel à duabus per modum vnius causis formalibus concurrentibus, & ratio evidens est, quia effectus oppositi formales causati formaliter in diuersis subiectis non possunt oriri ab eadem causa formali, vel à duabus per modum vnius concurrentibus; sed potius neces-

sario vnusquisque effectus oppositus alteri debet totaliter, & adæquate causari ab vna adæquate causa totali distincta, & opposita alteri, & non possunt causari illi effectus quatenus oppositi à duabus simul per modum vnius causis formalibus concurrentibus, sed esse Patrem in Petro, v. g. & esse Filium in Ioanne respectu eiusdem Petri sunt effectus formales relative oppositi: ergo nullo modo possunt causari à duabus entitatibus simul per modum vnius; sed necessario debent causari à duabus completis causis formalibus oppositis inter se realiter: ergo relatio Paternitatis, & relatio Filiationis, quæ in genere causæ formalis constituunt Petrum in esse Patris, & Ioannem in esse Filij respectu eiusdem Petri non possunt esse entitas Petri generantis, & entitas Ioannis geniti per modum vnius simul; sed potius debent esse paternitas solum entitas Petri generans, & Filiatio entitas Ioannis genita diuisim, & separatim sumptæ cum oppositione vnius respectu alterius.

Itaque causa Filij non possunt esse simul per modum vnius causa Patris, & causa filij, neque constitutionem paternitatis, quæ est causa adæquate Patris in Petro potest ingredi entitas genita Ioannis, quæ est causa Filij in ipso Ioanne, neque possunt simul entitas Petri, & entitas Ioannis concurrere per modum vnius ad causandum in Ioanne esse Filij, & eadem ipsæ simul concurrere per modum vnius ad causandum in Petro esse Patris respectu Ioannis, quia esse Patris in Petro respectu Ioannis, & esse filij in Ioanne respectu eiusdem Petri sunt duo effectus formales oppositi inter se vera, & propria oppositione relativa, & duo effectus formales oppositi vera oppositione non possunt oriri ab eadem causa coalescente ex duobus per modum vnius: quis enim potest dicere, esse tenebrosum in aere, & esse lucidum ita causari, vt lux, & tenebræ simul per modum vnius constituent formaliter lucidum, & iterum ipsæ eadem simul tenebræ, & lux per modum vnius causent formaliter esse tenebrosum; certe nullus mentis compos; sicut nullus potest dicere, aquam frigidam in esse frigidam constitutur frigiditatem, & calorem per modum vnius, & iterum ipsam frigiditatem, & calorem constitutur aut ipsam aquam, aut ignem per modum vnius in esse calidi: ergo relatio Paternitatis, & relatio Filiationis, quæ sunt causæ formales constitutivæ Petri Patris in esse Patris, & Ioannis in esse Filij non possunt esse formaliter entitas Petri, & entitas Ioannis per modum vnius, & idem est de similitudine Petri, & de similitudine Ioannis inter se.

• • SUBSECTIO II.

Reliqua argumenta ponuntur.

Septimo principaliter sic argumentor, & confirmo amplius dicta: per te relatio nihil aliud est formaliter, & realiter, nisi duo entia absoluta, ita vt à cæteris absolutis distinguatur relatio, seu prædicamentum ad aliquid in eo solum quod vnumquodque ex absolutis entibus seu prædicamentis includat vnã entitatem absolutam duntaxat; v. g. aut substantiam aut quantitatem, aut qualitatem; ens autem relativum, aut prædicamentum ad aliquid necessario requi-